

אספת ארגון הגג של האקדמיות הלאומיות האסייתיות

(The Association of Academies in Asia)

האספה הכללית השלישית של הארגון התקיימה באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים באוקטובר 2002 ודנה בהשפעת הקדמה הביורטכנולוגית על אסיה. השתתפו כשלושים נציגים משתיים-עשרה אקדמיות לאומיות למדעים באסיה: אוזבקיסטן, טג'יקיסטן, טורקיה, טייוואן, מונגוליה, נפאל, סין, קוראה, קזחסטן, קירגיסטן, רוסיה וישראל. בארגון חברות גם המדינות המוסלמיות אינדונזיה, אירן, ירדן, ערב הסעודית ופקיסטן. פרופ' רות ארנון נבחרה לסגנית הנשיא ולנשיאה המיועדת של הארגון. מושב האספה הכללית הרביעית של הארגון בשנה הבאה יהיה באירן.

פרופ' רות ארנון עם פרופ' ניקולאי דוברסטוב מרוסיה, הנשיא הנכנס, ופרופ' מו שיק ג'ון מקוראה, הנשיא היוצא.

משלחת מחקר לארמניה

במסגרת ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה הארמנית ובין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים יצאה משלחת מחקר לארמניה בספטמבר 2002. חבריה היו פרופ' מיכאל סטון מהאוניברסיטה העברית ודוד עמית מרשות העתיקות. בעונות הקודמות נערכו סקר וחפירות בבית קברות יהודי בארגיס שבדרום ארמניה ונתגלו כ-65 מצבות שעל אחדות מהן נחרתו כתובות בעברית ובארמית. לפי התאריכים שעל המצבות נקבע זמנו של בית הקברות למאות ה'ג-י"ד. נחפרו גם שלוש טחנות קמח ומבנה עם מחסנים, תנורים ועוד מתקנים. אלה נבנו במדרונות היורדים מהטרסה שבה שכן בית הקברות. המחקר נעשה בשיתוף עם המכון לארכאולוגיה באקדמיה הלאומית למדעים בארמניה. במהלך העונה נשלמו החפירות בטחנות ובמבנה הנ"ל ונקטו צעדים ראשוניים לשימור המקום; הוחל בהכנת תכנית השימור ובהכשרתו לתירות וללימוד; נערך סקר באזור ההררי שמדרום לכפר Karchaghpyur שמדרום לאגם סוואן ונבדקו שני אתרי קבורה (התברר שהאחד אזריימוסלמי והאחר ארמני-נוצרי); הושלם סקר בית הקברות של משפחת אורביליאן בארגיס (שליטי האזור בעת שהתקיימה בו הקהילה היהודית).

סדנה לעידוד הנוער למדע וטכנולוגיה

באוקטובר 2002 ערכה האקדמיה סדנה שעסקה בדרכים לקירוב הנוער למדע וטכנולוגיה. השתתפו נציגים של משרד החינוך, אוניברסיטאות, מכללות, קרנות ותעשייה. אלה דברי הפתיחה לסדנה של פרופ' דן שכטמן:

המטרה העיקרית של סדנה זו היא לדון בדרכים ליצירת מוטיבציה בקרב בני הנוער ללמוד מדעים וטכנולוגיה במסגרות האקדמיות.

המדינות המתועשות, שרובן דמוקרטיות, הגיעו למעמד נכבד בתחומי המדעים והטכנולוגיה בזכות עיסוקן במדע ובפיתוח התעשייה. ביסוד הצלחתן פיתוח כוח אדם מוכשר ומשכיל. מדינת ישראל צעדה בעקבות מדינות אלו, ועד לפני כשנתיים התקדמה במהירות כדי להימנות עמן. ואמנם נתברכה מדינת ישראל באנשי מדע וטכנולוגיה המשתייכים לצמרת העולמית, ובזכותם הגיעה להישגיה הנכבדים.

אולם שכבת המצוינות הישראלית קטנה למדי, וכיוון שאיננה נשענת על מסד איתן ורחב של כוח אדם פוטנציאלי - עתידה אינו ברור. מדינות אחרות הסובלות מחולשה כזאת, למשל ארצות-הברית, יכולות לפתור את הבעיה בהקצאת משאבים כלכליים ולמשוך כוח אדם מוכשר ומיומן מרחבי העולם. ישראל חייבת לייצר בעצמה את המשאב האנושי הזה.

התלמיד הישראלי מחליט אם לפנות ללימודי מדעים וטכנולוגיה באוניברסיטה בשלב הלימודים התיכוניים, אך המוטיבציה שלו לפנות לכיוון זה בעתיד מתגבשת כבר בילדותו ומושפעת מסביבתו הקרובה, מהבית ומבית הספר. בפועל כשלושה אחוזים מתלמידי בתי הספר התיכוניים ניגשים לבחינת הבגרות במדעים ברמת חמש נקודות. מקצתם בוחרים במדע וטכנולוגיה, אחרים בוחרים במדעי הרוח והחברה. למרות התחזית שהדרישה לכוח אדם מדעי וטכנולוגי תלך ותגדל בעתיד, לא גדל מספר הפונים למקצועות אלו, ולאחר שגם כמה מכללות פתחו לימודי מדע וטכנולוגיה ירד מספר המועמדים ללימודי מדעים וטכנולוגיה באוניברסיטאות.

בנוסף על פעילות משרד החינוך בתחום לימודי המדעים מתקיימת בארץ פעילות ענפה שמטרתה לטפח אוריינות ומצוינות מדעית בקרב הנוער. חלק חשוב מפעילות זו עושים מדענים מעולים המעודדים מוטיבציה ומכוונים את בני הנוער ללימודי מדע וטכנולוגיה.

מקצת העושים במלאכה התכנסו עמנו כאן. הם יציגו את פעולותיהם ויציעו מגוון פעולות לעתיד. לאחר הצגת הפעילויות האלה נדון ביישומן ונסה לגבש דרכי פעילות בעתיד מתוך הבנת הלך הרוח בקרב הנוער ויחסו ללימודי מדע וטכנולוגיה.